

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 11 października 2023 r.

Znak: WZPS-5.431.1.13.2023.JJA

**Pan
Stanisław Cybula
Starosta Drawski**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 19-22 czerwca 2023 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w powiecie drawskim. Czynności kontrolne prowadzone były w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim mieszczącym się przy ul. J. Piłsudskiego 20, wykonującym zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz w siedzibie Starostwa Powiatowego w Drawsku Pomorskim, ul. E. Orzeszkowej 3. Kontrolę na podstawie upoważnienia nr 84/2023 z 31 maja 2023 r. przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Patrycja Matuszewska – starszy inspektor wojewódzki i Justyna Jarczewska – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem. Przedmiotem kontroli był sposób realizacji przez powiat drawski wybranych zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 22 czerwca 2023 r. oraz realizacja zalecenia pokontrolnego z kontroli przeprowadzonej w powiecie drawskim w terminach 5-6 i 9-11 marca 2020 r. oraz 8-10 czerwca 2020 r. Ustaleń kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej kontrolowanych zagadnień, informacji udzielonych przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim na podstawie Upoważnienia nr 93/2023 z dnia 21 czerwca 2023 r. wydanego przez Starostę Drawskiego.

akta kontroli str. 1-12

Działalność powiatu drawskiego w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami³.

¹ Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Starostą Drawskim jest Pan Stanisław Cybula. W okresie objętym kontrolą nie było zmian na tym stanowisku. Dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim jest Pani Kamila Kowalik.

Oceny dokonano na podstawie szczegółowej analizy realizacji przez powiat drawski następujących zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą powiat realizował jeden program dotyczący rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023, przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/218/2021 Rady Powiatu Drawskiego z dnia 26 marca 2021 r. z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2021 r.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim składał roczne sprawozdania z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wraz z zestawieniem potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

W programie ujęte zostały: analiza pieczy zastępczej w powiecie, kierunki rozwoju pieczy zastępczej, cele główne, cele szczegółowe, coroczny limit zawodowych rodzin zastępczych, realizatorzy i odbiorcy programu, źródła finansowania oraz monitorowanie realizacji działań.

W ramach realizacji programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu prowadzono działania w obszarach m.in.: pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, tworzenie warunków do powstawania nowych rodzin zastępczych, wsparcie istniejących form pieczy zastępczej, doskonalenie zawodowe kadr działających w obszarze pieczy zastępczej. Powiat podejmował w w/w zakresie szereg działań, w tym:

- promowanie rodzicielstwa zastępczego,
- zapewnienie szkoleń dla kandydatów oraz osób pełniących już funkcję rodziny zastępczej,
- udzielanie wsparcia specjalistycznego rodzinom zastępczym,
- zapewnienie wsparcia finansowego dla rodzin zastępczych,
- tworzenie rodzin zastępczych.

W wyniku ww. działań rodziny zastępcze miały możliwość korzystania ze specjalistycznego wsparcia oraz szkoleń, miały zapewnione świadczenia. Dzięki działaniom promocyjnym udało się pozyskać i utworzyć nowe rodziny zastępcze.

2. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

W celu pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej podejmowano następujące działania:

- promocja rodzicielstwa zastępczego podczas okazjonalnych imprez np. połączona z obchodami Dnia Otwartego Starostwa Powiatowego i Dniem Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, podczas akcji „Białej Wstążki”,
- reportaż na temat rodzicielstwa zastępczego,
- przeprowadzenie ankiety dotyczącej wizerunku rodzicielstwa zastępczego,
- ciągła promocja rodzicielstwa zastępczego na portalu społecznościowym facebook,
- publikacja plakatów promujących rodzinną pieczę zastępczą oraz przygotowanie upominków promujących rodzicielstwo zastępcze,
- obchodzenia Dnia Rodzicielstwa Zastępczego,
- udział w licznych lokalnych imprezach, na których promowano ideę rodzicielstwa zastępczego,

– rozmowy z potencjalnymi kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej/prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W wyniku podjętych działań w okresie objętym kontrolą zawiąanych zostało 8 rodzin zastępczych spokrewnionych, 7 niezawodowych.

Sposób kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz funkcjonowanie rodzin zastępczych sprawdzono na podstawie analizy dziesięciu rodzin. Analizie poddano zgodność postępowania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od momentu zgłoszenia się kandydatów wyrażających chęć ustanowienia ich rodziną zastępczą lub wydania postanowienia przez sąd do umieszczenia dzieci w tej rodzinie, a w szczególności: weryfikację spełnienia przez kandydatów wymagań określonych w ustawie, zweryfikowanie danych w Rejestrze Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, przeprowadzanie szkoleń, wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych, aktualizowanie co dwa lata zaświadczeń lekarskich potwierdzających, że prowadzący rodzinę zastępczą są zdolni do sprawowania opieki i opinii psychologicznych o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, umieszczanie dzieci w rodzinach, przyznawanie rodzinom świadczeń, dokonywanie ocen rodzin, obejmowanie wsparciem koordynatora, udzielanie wsparcia i pomocy.

lp.	oznaczenie rodzin	opis sytuacji/stwierdzone nieprawidłowości
1.	(...) - rodzinny dom dziecka	Rodzinny dom dziecka utworzony przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowała się aktualna opinia wystawiona przez psychologa o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, które zostało dostarczone po terminie (ok. 2 miesiące) i wystawione przez lekarza psychiatrę. Zaświadczenie lekarskie wydane przez lekarza psychiatrę jest niezgodne z art. 45a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W związku z powyższym pouczono dyrektora centrum w tym zakresie. Do czasu sporządzenia wystąpienia do powiatowego centrum dostarczono właściwe zaświadczenie lekarskie. Na dzień kontroli w rodzinnym domu dziecka przebywało 8 dzieci. Rodzina miała zapewniony dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej, udziału w grupie wsparcia, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, pomocy specjalistycznej dla dzieci. W okresie kontrolowanym była oceniana raz z wynikiem pozytywnym. Terminowo wypłacane były należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, utrzymanie lokalu mieszkalnego, świadczenia w związku z przyjęciem dziecka. W rodzinnym domu dziecka była zatrudniona osoba do pomocy przy sprawowaniu opieki i pracach gospodarskich, która spełniała wymogi zgodne z przepisami. Rodzinny dom dziecka korzystał ze wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.
2.	(...) - rodzina zastępcza zawodowa	Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

		<p>oraz opinie wystawione przez psychologa o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 4 dzieci (rodzina sprawdzana podczas poprzedniej kontroli, która odbyła się w 2020 r.) Rodzina miała zapewniony dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej, udziału w grupie wsparcia. W okresie kontrolnym rodzina była oceniana jeden raz z oceną pozytywną. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z powodu niepełnosprawności dziecka, utrzymanie lokalu mieszkalnego, świadczenia w związku z przyjęciem dziecka. Rodzina korzystała ze wsparcia koordynatora.</p>
3.	(...) – rodzina zastępcza niezawodowa	<p>Rodzina utworzona przez sąd 6 grudnia 2022 r. Do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim zgłosiła się 21 listopada 2022 r. Osoby te zostały zweryfikowane w Rejestrze Sprawców Przestępstw na tle Seksualnym. W aktach rodziny znajdowały się zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz opinie psychologiczne o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia tej funkcji. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej wstępnej akceptacji dokonał 22 listopada 2022 r. Rodzina odbyła wymagane szkolenie. Po odbyciu szkolenia, w dniu 2 czerwca 2023 r. rodzina złożyła wniosek o wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego, które zostało wydane 5 czerwca 2023 r. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 3 dzieci. W okresie kontrolowanym rodzina nie była oceniana. Rodzina miała zapewniony m.in. dostęp do poradnictwa, specjalistycznej pomocy dla dziecka, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, pomocy prawnej, szkoleń. Terminowo otrzymywała należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Rodzina objęta pomocą koordynatora.</p>
4.	(...) – rodzina zastępcza niezawodowa	<p>Rodzina utworzona przez sąd 15 lutego 2022 r. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz opinie psychologa o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej wstępnej akceptacji dokonał 26 kwietnia 2022 r. Rodzina w terminie od 14 listopada do 3 grudnia 2022r. przeszła szkolenie (szkolenie odbyło się 9 miesięcy od ustanowienia rodziny przez sąd). Należy wskazać, że zgodnie z art. 112⁵ § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego⁴ sąd może tymczasowo powierzyć pełnienie funkcji rodziny zastępczej osobom niespełniającym warunku niezbędnych szkoleń nie dłużej jednak niż na 6 miesięcy. Oznacza to, że utworzona w ten sposób rodzina musi w tym czasie odbyć niezbędne szkolenie. Dyrektor centrum wyjaśnił „szkolenie odbyło się we wskazanym terminie biorąc pod uwagę chęć zebrania grupy</p>

⁴ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.).

		szkoleniowej składającej się z minimum 8 osób (...), ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie wyznacza ram czasowych przeprowadzenia szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (...), postanowienie sądu nie zawierało zobowiązania rodziny zastępczej do ukończenia szkolenia w terminie 6 miesięcy od dnia ustanowienia rodziną zastępczą, organizację pracy w pozostałym zakresie pracowników szkolących oraz zwiększony zakres obowiązków w związku z nieobecnością pracownika”. Po odbyciu szkolenia, na wniosek rodziny, 8 grudnia 2022 r. wydano zaświadczenie kwalifikacyjne. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony m.in. dostęp do poradnictwa, specjalistycznej pomocy dla dziecka, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, pomocy prawnej, szkoleń. Otrzymała należne świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka oraz świadczenie w związku z przyjęciem dziecka. W okresie objętym kontrolą rodzina oceniana była raz – ocena pozytywna. Rodzina objęta była wsparciem koordynatora.
5.	(...) – rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzina zgłosiła się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim 26 października 2022 r. Osoby te zostały zweryfikowane w Rejestrze Sprawców Przestępstw na tle Seksualnym. W aktach rodziny znajdowały się zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz opinie psychologiczne o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia tej funkcji. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej wstępnej akceptacji dokonał 10 listopada 2022 r., a kandydaci szkolenie odbyli w terminie 14.11.2022 r. - 19.12.2022r. Na wniosek rodziny w dniu 30 grudnia 2022 r. wydano świadectwo kwalifikacyjne. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony m.in. kontakt z innymi rodzinami, dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej. W okresie kontrolowanym rodzina nie była oceniana. Rodzina terminowo otrzymywała świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka oraz świadczenie w związku z przyjęciem dziecka. Rodzina objęta była wsparciem koordynatora.
6.	(...) – rodzina zastępcza zawodowa	Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie oraz opinie o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 6 dzieci. W kwietniu 2022 roku pomimo, że nie było wolnych miejsc w rodzinie, umieszczono małego chłopca (...), następnie w czerwcu 2023 r. umieszczono kolejne dziecko (...). Organizator na każde umieszczenie dzieci posiadał zgodę rodziny. Dyrektor centrum wyjaśnił, że „powodem umieszczenia i jednocześnie przekroczenia liczby dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej był brak możliwości umieszczenia ich w innych rodzinach zastępczych, zgoda

		rodziny zastępczej, w tym chęć pomocy dzieciom, dobre warunki mieszkaniowe oraz pozytywna opinia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej”. Przekroczenie ustawowej liczby dzieci w rodzinie zastępczej narusza przepis art. 53 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzina miała zapewniony m.in. kontakt z innymi rodzinami, dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej i szkoleń. W okresie kontrolowanym była oceniana raz z wynikiem pozytywnym. Rodzina terminowo otrzymywała świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci, dodatek z powodu niepełnosprawności dziecka, świadczenie w związku z przyjęciem dziecka, środki na utrzymanie lokalu. W rodzinie była zatrudniona osoba do pomocy przy sprawowaniu opieki i pracach gospodarskich. Osoba ta została zweryfikowana w Rejestrze Sprawców Przepięststw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym zgodnie z obowiązującymi przepisami. Osoba do pomocy złożyła stosowne oświadczenia po zawarciu umowy, brak oświadczenia o wypełnianiu obowiązku alimentacyjnego. Pouczono dyrektora centrum w powyższym zakresie. Rodzina objęta była wsparciem koordynatora.
7.	(...) – rodzinny dom dziecka	Rodzinny dom dziecka utworzony przed okresem objętym kontrolą. W aktach rodziny znajdowały się zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz opinie psychologiczne o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia tej funkcji. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 6 dzieci. W okresie kontrolowanym rodzina była oceniana raz z wynikiem pozytywnym. Rodzina miała zapewniony m.in. dostęp do poradnictwa, specjalistycznej pomocy dla dziecka, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, pomocy prawnej. Prowadzącym rodzinny dom dziecka umożliwiano dostęp do szkoleń, jednak z nich nie korzystano. Wskazano dyrektorowi centrum aby zobowiązać prowadzących rodzinny dom dziecka do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, w szczególności przez udział w szkoleniach. Terminowo otrzymywała należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z powodu niepełnosprawności dziecka, świadczenia w związku z przyjęciem dziecka, środki na utrzymanie lokalu oraz na remont. Rodzina objęta pomocą koordynatora.
8.	(...) – rodzina zastępcza zawodowa	Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenie lekarskie oraz opinia o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 5 dzieci. W sierpniu 2022 r. pomimo, że nie było wolnych miejsc w rodzinie, umieszczono rodzeństwo. <i>Usunięto częściowy opis rodziny.</i> Rodzina miała możliwość udziału w grupie wsparcia, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, szkoleń, pomocy specjalistycznej dla dzieci. W okresie objętym kontrolą rodzina

		była oceniana raz z wynikiem pozytywnym. Ocena rodziny dokonana była na małżeństwo (...) a faktycznie rodzinę zastępczą zawodową stanowi tylko pani (...) Pouczono dyrektora centrum w tym zakresie. Terminowo otrzymywała należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, w związku z przyjęciem dziecka oraz środki na utrzymanie lokalu mieszkalnego. Rodzina objęta wsparciem koordynatora.
9.	(...) - rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie oraz opinie o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 4 dzieci. W marcu 2023 r. pomimo, że nie było wolnych miejsc w rodzinie, umieszczono (...) <i>Usunięto częściowy opis rodziny.</i> Rodzina miała m.in. możliwość korzystania z poradnictwa, pomocy prawnej, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi. W okresie objętym kontrolą rodzina była oceniana raz z wynikiem pozytywnym. Terminowo otrzymywała świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z powodu niepełnosprawności dziecka, świadczenia w związku z przyjęciem dziecka. Rodzina objęta pomocą koordynatora.
10.	(...) - rodzina zastępcza zawodowa	Pani (...) do dnia 24 maja 2023 r. pełniła funkcję rodzinnego domu dziecka. Od 25 maja 2023 została przekształcona w zawodową rodzinę zastępczą. Na dzień kontroli w rodzinie zastępczej przebywało 8 dzieci. Przekroczenie ustawowej liczby dzieci w rodzinie zastępczej narusza przepis art. 53 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie oraz opinie o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Rodzina miała m.in. możliwość korzystania z poradnictwa, pomocy prawnej, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi. W okresie kontrolowanym rodzina była oceniana raz, z wynikiem pozytywnym (brak spójności między arkuszem oceny rodziny zastępczej – pozytywna warunkowo, a oceną wysłaną do rodziny zastępczej – ocena pozytywna) – pouczono dyrektora centrum w tym zakresie. Rodzina terminowo otrzymywała należne świadczenia m.in. na pokrycie kosztów utrzymania, dodatek z powodu niepełnosprawności dziecka, świadczenia w związku z przyjęciem dziecka, na utrzymanie lokalu mieszkalnego. Rodzina objęta wsparciem dwóch koordynatorów, gdyż koordynator był przyznawany ze względu na umieszczenia dzieci a nie dla rodziny. Ponadto po przekształceniu w rodzinę zastępczą zawodową brak wniosku rodziny o objęcie wsparciem koordynatora. Pouczono dyrektora centrum w tym zakresie.

akta kontroli str. 13-20, 26-198

Na dzień kontroli w centrum pracowało 6 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Każdy z nich obejmował wsparciem od 7 do 12 rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka.

W przypadku jednego rodzinnego domu dziecka wsparcie udzielało dwóch koordynatorów oraz pracownik organizatora. Powodem takiego stanu było przydzielanie wsparcia koordynatorów ze względu na umieszczane dzieci. Dyrektorowi centrum udzielono instruktażu w tym zakresie.

akta kontroli str. 26-32, 64

Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez grupy wsparcia i specjalistyczne poradnictwo.

W okresie objętym kontrolą odbyły się 3 szkolenia dla kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej (do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej). Szkolenia realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim. Szkolenia ukończyło 22 kandydatów. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim oświadczył, że „w PCPR zatrudnionych jest 2 pracowników, którzy ukończyli szkolenie trenerskie upoważniające do przeprowadzenia szkoleń wg programu Szkoła dla Rodzin Zastępczych”.

Na podstawie analizy dokumentacji rodzin zastępczych, w przypadku rodzin (...) rodzina zastępcza ustanowiona przez sąd czekała na rozpoczęcie szkolenia 9 miesięcy. W związku ze zmianą ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej musi zapewnić szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej/prowadzącego rodzinny dom dziecka w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia przez nich wniosku o przeszkolenie – art. 43 ust. 8 ustawy. Należy wskazać, że rodziny zastępcze ustanowione przez sąd, również muszą przejść szkolenie gdyż zgodnie z art. 112⁵ § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego sąd może tymczasowo powierzyć pełnienie funkcji rodziny zastępczej osobom niespełniającym warunku niezbędnych szkoleń nie dłużej jednak niż na 6 miesięcy. Oznacza to, że utworzona w ten sposób rodzina pełni funkcję tylko czasowo i musi w tym czasie odbyć niezbędne szkolenie. Poucza się dyrektora centrum by tak planować szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej/rodzinnego domu dziecka aby zagwarantować w pełni realizację przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej co pozwoli wyeliminować sytuacje, kiedy kandydaci będą oczekiwali na szkolenie kilka miesięcy.

W ramach wspierania rodzin zastępczych ustalono, że rodziny zastępcze miały zapewniony dostęp do pomocy psychologicznej, pomocy prawnej, kontakt z innymi rodzinami zastępczymi, poradnictwo, udział w grupie wsparcia, a także szkolenia podnoszące kompetencje, m.in. „Problemy wieku dojrzewania”, „Procedury adopcyjne”, „Procedury usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej. Tworzenie indywidualnego programu usamodzielnienia”, „Prewencja depresji i działań autodestrukcyjnych młodzieży”.

Ponadto w Regionalnym Pogotowiu Kryzysowym działającym przy PCPR w Drawsku Pomorskim rodziny zastępcze mają możliwość skorzystania z porad radcy prawnego, psychologa, seksuologa, psychologa interwencji kryzysowej oraz pracownika socjalnego. Ponadto w sytuacjach trudnych, kryzysowych pracownicy RPK służą swoją pomocą i pracują w środowisku dojeżdżając do danego beneficjenta.

akta kontroli str. 26-32, 65-198

3. Zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej.

Sprawozdania dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim, na podstawie których został opracowany program rozwoju pieczy zastępczej, zawierały

informacje o potrzebach powiatu w zakresie miejsc w pieczy zastępczej oraz ustalały kierunki rozwoju pieczy zastępczej. W trakcie kontroli stwierdzono, że powiat posiada jedną placówkę opiekuńczo-wychowawczą na swoim terenie z 14 miejscami. Rodzinna piecza zastępcza, mimo utworzenia w okresie kontrolowanym nowych rodzin zastępczych i zabezpieczenia pieczy dzieciom na swoim terenie nadal wymaga kontynuacji działań w tym zakresie. Na dzień kontroli w powiecie funkcjonowało 101 rodzin zastępczych oraz 5 rodzinnych domów dziecka.

rodzaj pieczy	liczba miejsc	liczba dzieci i osób pełnoletnich umieszczonych na dzień kontroli
rodzina zastępcza spokrewniona	X	80
rodzina zastępcza niezawodowa	62	62
rodzina zastępcza zawodowa	30	42
rodzinny dom dziecka	36	36
placówka opiekuńczo-wychowawcza	14	17
wszystkie rodzaje pieczy	142	237

Najwięcej dzieci umieszczonych było w spokrewnionych rodzinach zastępczych oraz w rodzinach niezawodowych. Najczęstszymi przyczynami umieszczania dzieci w pieczy zastępczej była niewydolność opiekuńczo-wychowawcza oraz alkoholizm rodziców.

Na pierwszy dzień kontroli tj. 19 czerwca 2023 r. 11 dzieci oczekiwało na umieszczenie w pieczy zastępczej. Zgodnie z informacją dyrektora centrum, powodem braku zrealizowania postanowień dla 8 dzieci był brak miejsc w pieczy zastępczej zarówno na terenie powiatu jak i poza nim. Czterooosobowe rodzeństwo (...) nie zostało umieszczone w pieczy zastępczej zgodnie z postanowieniem sądu z 24 czerwca 2022 r., natomiast trzyosobowe rodzeństwo (...) - postanowienie sądu z 14 czerwca 2023 r. - trwają poszukiwania miejsca w pieczy zastępczej. W stosunku do rodzeństwa (...) oraz (...) babka macierzysta wyraża wolę przejęcia opieki nad rodzeństwem, złożyła stosowny wniosek do sądu. Pracownik PCPR w rozmowie telefonicznej z sądem w dniu 12 czerwca 2023 ustalił, że wniosek babci prawdopodobnie zostanie rozpatrzony pozytywnie, jednak poprzedzić go musi wywiad kuratora. Natomiast w stosunku do jednego dziecka (...) nie zrealizowano postanowienia, gdyż dopiero w dniu 16 czerwca 2023 r. wpłynęło do powiatowego centrum.

Rotacja dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu w okresie objętym kontrolą przedstawia się następująco:

lp.	rodzaj pieczy zastępczej	liczba dzieci umieszczonych w pieczy w okresie objętym kontrolą		liczba dzieci, które opuściły pieczę	liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej
		na terenie powiatu	poza powiatem		
1.	rodzina zastępcza spokrewniona	27	6	17	2
2.	rodzina zastępcza niezawodowa	21	3	24	7
3.	rodzina zastępcza zawodowa ogółem, w tym:	16	1	5	2

3.1.	pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	7	0	5	2
3.2.	specjalistyczna	0	0	0	0
4.	rodzinny dom dziecka	29	0	29	6
5.	placówka opiekuńczo-wychowawcza	25	6	12	2
6.	piecza ogółem	118	16	87	19

Powiat zabezpiecza miejsca w pieczy zastępczej dzieciom na swoim terenie, jednak jest to liczba, która nie w pełni zabezpiecza potrzeby. W okresie objętym kontrolą poza powiatem umieszczono 16 dzieci (w rodzinie zastępczej spokrewnionej – 6 dzieci, w rodzinie niezawodowej – 3 dzieci, w zawodowej rodzinie zastępczej – 1 dziecko oraz w placówce opiekuńczo-wychowawczej – 6 dzieci).

W okresie objętym kontrolą 10 dzieci poniżej 10 roku życia zostało umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej (wszystkie były umieszczone w trybie interwencyjnym) a następnie 2 dzieci powróciło pod opiekę rodziny biologicznej a 8 dzieci przeniesiono do pieczy rodzinnej. Sześcioro dzieci zostało przeniesionych z rodzinnej pieczy zastępczej do instytucjonalnej. Powodem przeniesienia był zgon rodzica zastępczego, rozwiązanie rodziny zastępczej oraz zmiana postanowienia. Troje dzieci zostało przeniesionych z instytucjonalnej pieczy zastępczej do pieczy rodzinnej. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą, przed umieszczeniem w pieczy rozdzielono 3 rodzeństwa. W przypadku rodzeństwa (...) troje umieszczonych jest w placówce opiekuńczo-wychowawczej a dwoje najmłodszych w 2 niezawodowych rodzinach zastępczych. Wszystkie dzieci mają ze sobą regularny kontakt, rodziny zastępcze urlopują dzieci z placówki. W przypadku rodzeństwa (...) dzieci umieszczone są w dwóch rodzinach zastępczych niezawodowych, które mieszkają obok siebie. Dzieci mają ze sobą stały kontakt. W przypadku rodzeństwa (...) dwoje umieszczono w placówce opiekuńczo-wychowawczej, 1 dziecko w pogotowiu rodzinnym oraz 1 w niezawodowej rodzinie zastępczej. (...) nie chce utrzymywać kontaktu z (...) (...).

Po umieszczeniu w pieczy zastępczej nie rozdzielono żadnego rodzeństwa.

Na dzień kontroli w 4 rodzinach zastępczych zawodowych i 1 niezawodowej rodzinie zastępczej była przekroczona liczba dzieci. W przypadku rodzin (...) oraz (...) kontrolujący uznali, że umieszczenie dzieci pomimo braku miejsc było uzasadnione dobrem dziecka. W przypadku rodzin (...) oraz (...) przekroczenie liczby dzieci o 5 osób oraz 2 osoby odbyło się z naruszeniem art. 53 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej *w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż troje dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność [...]. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa [...] jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.*

Na dzień kontroli w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, 2 dzieci przebywało od 4 do 8 miesięcy oraz 2 dzieci powyżej 8 miesięcy.

W przypadku pobytu dziecka (...) (umieszczenie w pogotowiu rodzinnym w lutym 2022 r.) organizator rodzinnej pieczy zastępczej w dniu 3 czerwca 2022 r. przedłużył pobyt w pogotowiu rodzinnym w związku z brakiem miejsc w pieczy zastępczej powołując się na art. 58 pkt 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W dniu 20 czerwca 2022 r. rodzinny dom dziecka wyraził zgodę na przyjęcie dziecka, które faktycznie nastąpiło 13 lipca 2022 r. Mając na względzie dobro dziecka odstępuje się od wydania zalecenia i poucza się dyrektora centrum, iż brak miejsc w pieczy rodzinnej nie może być przesłanką ani szczególnie uzasadnionym przypadkiem warunkującym przedłużenie pobytu w pogotowiu rodzinnym. W pozostałych przypadkach pobyt dzieci uznaje się za zasadny.

W okresie objętym kontrolą 2 rodziny zastępcze spokrewnione zostały rozwiązane w związku z pobytem w szpitalu rodzica zastępczego i pogorszeniem stanu zdrowia oraz ustanowieniem innej rodziny zastępczej spokrewnionej.

4. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Powiat drawski prowadzi jedną placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, interwencyjnego. Dyrektor placówki posiada kwalifikacje i spełnia wymagania określone w przepisach.

akta kontroli str. 26-63

5. Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka.

Rejestr osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka na podstawie upoważnienia Starosty Drawskiego Nr 50/2019 z dnia 23 kwietnia 2019 r. oraz nr 52/2020 z dnia 10.07.2020 r. prowadził dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim. Rejestr zawierał wszystkie elementy określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W okresie objętym kontrolą rejestr był przekazywany 2 razy.

akta kontroli str. 33-34

6. Realizacja zalecenia pokontrolnego z kontroli przeprowadzonej w powiecie drawskim w dniach 5-6 i 9-11 marca 2020 oraz 8-10 czerwca 2020 r.

W związku ze stwierdzoną podczas ostatniej kontroli nieprawidłowością zostało wydane zalecenie pokontrolne:

Weryfikować przed nawiązaniem stosunku pracy oraz przed powierzeniem rodzicom zastępczym i opiekunom dziecięcym opieki nad dzieckiem osoby pod kątem zamieszczenia ich danych w rejestrze z dostępem ograniczonym, o którym mowa w art. 21 ust.1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.

W okresie objętym kontrolą zatrudniony został 1 koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, który został zweryfikowany w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnych z dostępem ograniczonym, przed nawiązaniem stosunku pracy. Wszystkie osoby przed powierzeniem opieki nad dzieckiem (z wyjątkiem powierzenia opieki nad dzieckiem przez

sąd) zostały zweryfikowane w rejestrze zgodnie z obowiązującymi przepisami. **Zalecenie jest realizowane.** Należy wskazać, że w związku z nowelizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, obowiązują w tym zakresie przepisy przejściowe.

akta kontroli str. 204-207

Podsumowanie ustaleń kontroli.

stwierdzone uchybienia/ nieprawidłowości	1) przekroczenie liczby dzieci w 2 rodzinach zastępczych zawodowych 2) niezrealizowanie postanowień o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej
przyczyny stwierdzonych uchybień/ nieprawidłowości	- brak miejsc w pieczy zastępczej
skutki stwierdzonych uchybień/ nieprawidłowości	1) liczba dzieci w 2 rodzinach zastępczych ponad limit, 2) niezabezpieczenie dzieci w pieczy zastępczej
osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia/ nieprawidłowości	Starosta Drawski, dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim,
uprawnienia jednostki kontrolowanej	Zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.
wpis w książce kontroli	3/2023
wystąpienie otrzymują	1) Starosta Drawski 2) Wojewoda Zachodniopomorski

W celu podniesienia efektywności pracy powiatu drawskiego w zakresie pieczy zastępczej

wydaję zalecenia

znaczące:

- 1) nie przekraczać liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zgodnie z art. 53 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) niezwłocznie realizować postanowienia sądu o umieszczeniu w pieczy zastępczej z uwzględnieniem prawa dziecka do utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd takich zakazał.

W przypadku braku zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń.

Zespół inspektorów:

.....

.....

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego:

.....

Na oryginale właściwe podpisy